

İLİMİZİN TARİHÇESİ

Edirne'nin en eski halkı, Traklar soyundan Odrisler'in yörede, Meriç ve Tunca ırmaklarının birleştiği bugünkü Edirne'nin bulunduğu yerde bir kent kurdukları bilinmektedir. Odrisler'den sonra yöreye egemen olan Makedonyalılar Dönemi'nde kent, büyük bir olasılıkla Odris yada Odrisia adının değişmesi sonucu, Orestia/Orestas olarak anılmaya başlanmıştır.

II. Yüzyılda Roma İmparatoru Hadrianus (117-138) tarafından yeniden kurulunca, onun adına izafeten şehre Hadrianopolis adı verilmiştir. İslâm kaynaklarında ise Hadrianopolis, "Edrenos" ve Edrenabolu" olarak kaydedilmiştir.

Edirne 1361 yılında I.Murat tarafından fethedilmiş ve İstanbul'un alınışına kadar 88 yıl (1365-1453) boyunca Osmanlı Devleti'nin başkenti olmuştur. Orta Çağın kapanıp, Yeni bir Çağın başlamasına sebep olan, İstanbul'un Fethini gerçekleştiren, Fatih Sultan Mehmed'in (29 Mart 1432) doğduğu yerdir. İstanbul'un Fethi hazırlıkları ve planları Edirne sarayında yapılmıştır. Sultan Çelebi Mehmed (I.Mehmed), Yıldırım Bayezid (I.Yıldırım), Şeyh Bedreddin, Şevket Süreyya Aydemir ve daha bir çok büyük devlet adamları burada doğmuştur. Edirne 17 YY.'da İstanbul, Londra, Paris ve Roma'dan sonra Avrupa'nın en büyük Beşinci şehri haline gelmiştir.

Edirne tarihinde çeşitli unvanları hak etmiştir. Edirne, mutluluk dönemlerinde "Der-i Saadet" (Mutluluk Kapısı) bir "Şenlikler Şehri"dir. Edirne tabii ki her dönemde hatırlarda bir "Der-i Saadet" olarak kalmadı. Bu "Serhat Şehri" Evliya Çelebi'nin sözleriyle "Bir İslam Duvan" tarihinde birçok kez felaketle de tanıştı. En fazlada kuşatma ve işgallerden bunaldı. Şenlikleriyle "Mutluluk Kapısı" olarak hatırlanan Edirne'nin yanına "Daima bağıryanık olan Edirne'yi de koymak gerekir.

Edirne, 1453'te İstanbul'un başkent olmasından sonra da önemini kısmen yitirse de, padişahların gözde yerlerinden biri ve canlı bir ticari ve idari merkez olarak kalmıştır. 18. yy.da yangınlar ve depremlerle sarsılan kentin gelişimine en büyük darbeyi, bir zamanlar avantaj teşkil eden Balkanlara açılan kapı olma niteliğinin Osmanlı İmparatorluğu'nun gerilemeye başlamasıyla dezavantaja dönüşmesi vurmuştur. Yabancı işgalini ilk olarak 1828-29 yılındaki Osmanlı-Rus harbinde yaşayan şehir, 93 harbi'nde (1877-1878) tekrar Ruslar, Balkan Harbi'nde (1912-1913) ise Bulgarlar tarafından işgal edilmiştir. Birinci Balkan harbinden sonra kabul edilen barış anlaşmasıyla Bulgaristan'a geçen kent, daha anlaşmanın mürekkebi kurumadan patlak veren İkinci Balkan savaşından sonra tekrar Türk topraklarına katılmıştır.

I. Dünya Savaşı'ndan Osmanlı Devleti'nin yenilgiyle çıkmasının ardından Edirne, Temmuz 1920'de Yunan işgaline uğramış, Kurtuluş Savaşı'nın başarıyla sonuçlanmasıyla 25 Kasım 1922'de nihai olarak Türk egemenliğine girmiş ve Lozan Anlaşması'yla Yunanistan'dan savaş tazminatı olarak alınan Karaağaç'ın 15 Eylül 1923'te Türkiye'ye katılmasıyla ilin sınırı bugünkü halini almıştır.

İLİMİZİN KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ

Edirne her zaman kültür olaylarının yoğun yaşandığı bir kent olmuştur. Mimari yenilikler bu kentin yapılarıyla gelmiş; hat ve süsleme sanatının en güzel örnekleri burada verilmiş, çok sayıda medresesi yoğun tartışmalara tanık olmuş, tıp tarihine geçen ilk uygulamalar burada başlamıştır.

Kimliğini asıl Osmanlı döneminde bulan ve imparatorluğun ikinci kenti olan Edirne, kültürel mirasımızın en yoğun hissedildiği bir kenttir. Edirne, camileri, çarşıları, köprüleri, tarihi evleriyle ve özellikle de Muhteşem Selimiye ile ülkemize gelenleri ilk karşılayan ve bir sınır kenti olma özelliğini en iyi yansıtan kentimizdir.

Şehrin tarih eser bakımından en görkemlisi klasik Osmanlı mimarisinin doruk noktası sayılan ve Mimar Sinan'ın 'ustalık eserim' dediği Selimiye Camii'dir (1575). Bunun dışında 300 metre uzunluğu olan Ali Paşa Kapalı Çarşısı, Eski Cami (1414) ve Üç Şerefeli Cami (1447) klasik dönem öncesi Osmanlı mimarisinin anıtları olarak kent merkezini süslemektedir. Şehirde görülebilecek diğer tarihi camiler Muradiye Camii (1426), Ayşekadın Camii, Darülhadis Camii, Defterdar Camii, Hıdır Ağa Camii, Gazimihal Camii ve Şahmelek Camii'dir. Edirne kentinin biraz dışında yer alan İkinci Beyazıt Kulliyesi (1488) mimarisiyle olduğu kadar zihin özürülülerin tedavi edildiği, günümüzde Sağlık Müzesi olarak kullanılan şifahanesi ile de dikkat çekmektedir.

Edirne'de yaşamış nice medeniyetler, inançları doğrultusunda çeşitli eserler inşa etmişlerdir. Özellikle Osmanlı Döneminde Edirne'de yaşayan Yahudi Cemaatinin çok olmasından dolayı yaptırılan ancak günümüze kadar ulaşamayan 14 adet sinagogla ve bunun yanında yapılan büyük sinagogla görmekteyiz. Edirne'de Ağustos 1905'te çıkan büyük yangında bir gecede 13 sinagog tamamen yanmıştır.

Ayrıca kentte Kale içinde bulunan İtalyan Kilisesi, Kıyıkta bulunan Sveti Georgi Bulgar Kilisesi ve Kirişhanede bulunan Sveti Helena-Konstantin kilisesi günümüze kadar gelmiş ve ayinler hala yapılmaktadır. Kale içinde bulunan Büyük Edirne Sinagogu vardır. Bu sinagog Türkiye sınırları içerisindeki en büyük sinagog olup Avrupa'nın 2.nci, dünyanın ise 3.ncü büyük sinagogudur. Fakat yapı günümüzde kullanılmamaktadır.

İlimizde bir çok sivil yapılar mevcuttur. Bu sivil yapılar içerisinde anıtsal niteliğe sahip olanların başında kuşkusuz Edirne'yi bir gerdanlık gibi süsleyen köprüler gelir. Bunların en eskisi Tunca ırmağı üzerindeki Gazi Mihal Köprüsü'dür (1420). Bu köprü yakınında Yıldırım ve Seferşah isiminde iki küçük köprü daha bulunur. Kent merkezinden Karaağaç'a giden yol üstünde ilk karşılaşılan köprü Tunca Köprüsü (1615), ikincisi ise Edirne'nin en görkemli köprüsü olan Meriç nehri üzerinde kurulu Meriç veya Mecidiye Köprüsü'dür (1842).

Edirne'deki en uzun köprü, il merkezi dışında Ergene nehri üzerinde yer alan ve ilçe merkezine ismini vermiş olan Uzunköprü'dür. Günümüzde bir kısmı otel olarak kullanılan tarihi Rüstem Paşa Kervansarayı (1554) da Edirne'nin görülmesi gereken anıtlarından birini teşkil eder. Bu binada yapılan restorasyon çalışması, 1980'de Ağa Han Ödülü almıştır.

15. Yüzyıldan kalma Edirne Sarayı 93 Harbi'nde cephanelik olarak kullanılmış ve kentin düşeceğinin anlaşılmasından sonra cephaneler Rusların eline geçmesin diye havaya uçurulmuştur. Bu patlamadan sonra sadece Adalet Kasrı denilen kısmı sağlam kalmıştır. Kalıntıları Kırkpınar Yağlı Güreşlerinin düzenlendiği Sarayıçi semtindedir. Edirne'de bulunan sivil tarihi yapılar arasında sayıları hızla azalan eski Edirne evleri de önemli yer tutar. Çoğu Kaleiçi semtinde bulunan ve neredeyse tümü ahşap olan bu evlerin bazıları son yıllarda restore edilmektedir.

Edirne'nin geleneksel yağlı güreşi Kırkpınar, yalnızca bir güreş olayı değil, kentte yaşamı da etkileyen bir olaydır. 2012 yılında 651'ncisi yapılan Tarihi Kırkpınar güreşleri efsanevi bir kökene dayanır.

İLİMİZİN COĞRAFYASI

Edirne, Ülkemizin Avrupa Yakasında, Marmara Bölgesi'nin Trakya kısmında yer alır. Güneyinde Ege Denizi ve Çanakkale, Kuzeyinde Bulgaristan, Batısında Yunanistan, Doğusunda Tekirdağ ve Kırklareli ileri ile çevrilidir. Yüzölçümü 6.098 km² olan Edirne'nin, deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 41 metredir.

Edirne, biri merkez ilçe (Nüfusu 136 Bin) olmak üzere 8 ilçe ve 248 köyden oluşmaktadır. İlçelerden; Keşan 57.200, Uzunköprü 40.620, Havsa 8.500, İpsala 8.170, Süloğlu 4.340, Meriç 3.205 ve Lalapaşa 1.700 nüfusa sahip olup, Ayrıca; 248 köyün toplam nüfusu 105.650 dir.

İlin Bulgaristan'la 88 km'lik bir sınırı vardır. Bulgaristan'la olan sınır, Kırklareli il sınırından başlayarak, Tunca Irmağı'nı kesip, güneybatı yönünde uzanarak Meriç Irmağı'nda sona ermektedir. Burada, Türk, Bulgar ve Yunan sınırları birleşmektedir. Kendi kendini temizleyebilen Saroz Körfezi Edirne'den yaklaşık 150 Km, İstanbul'dan yaklaşık 250 Km. mesafe uzaklıkta olup, 83 Km'lik sahil şeridi ile yaz aylarının gözde tatil beldelerinden biri olarak her geçen gün daha fazla ilgi çekiyor. Meriç Irmağı, ilin Yunanistan'la sınırını oluşturur. Irmağın doğu yakası Edirne, batı yakası Yunanistan'dır. Edirne-Yunanistan sınırının uzunluğu 204 km'dir. Bu sınır, Enez'de sona ermektedir.

İlin önemli akarsularından olan Meriç, Tunca, Arda ve Tekirdağ ile Kırklareli sınırları içersinden gelen sanayi kaynaklı kirliliği ile gündemde olan, Ergene nehirlerinin debileri Mart ve Nisan aylarında yoğun yağışlara bağlı olarak maksimum seviyeye ulaşmaktadır. Yaz aylarında da normal debilerini muhafaza etmektedir. Yörenin en önemli tarım potansiyeli olan çeltik ekim ve sulama zamanlarında ise nehir debileri en az seviyeye ulaşmaktadır.